

Η Ηγουμενίτσα του Σωτήρη Δημητρίου

Μια πόλη, [ένας συγγραφέας](#).

Αππία - Εγνατία

Το Αππία και το Εγνατία μάς ξυπνούσαν χαράματα με τις άγκυρες. Το Εγνατία ήταν άσπρο και ανοιχτό μπλε και το Αππία κίτρινο σ' όλη την καρίνα. Απ' την άνοιξη έφερναν πολύχρωμους τουρίστες με σακίδια. Στο πρώτο μας σπίτι στα Πλατάνια πλάι στη θάλασσα, τους χάζευα με τις ώρες να κάνουν οτο-στοπ. Χάζευα και τους ψαράδες που απ' την αμμουδιά τραβούσαν τα δίχτυα και φώναζαν εν χορώ «ε-οπ», «ε-οπ». Στραφτάλιζαν τα φύκια, ολοκάθαρα, μολυβένια τα νερά. Όταν έφευγαν τα καράβια σφύριζαν σαν μεγεθυμένες καραμούζες. Φεύγαμε και μεις καμιά φορά μαζί τους, νοερά. Ο μικρός κόλπος της πόλης, μας ένωνε με όλα τα λιμάνια και τις θάλασσες της Γης.

Όταν πήγαμε στο δικό μας σπίτι, μα τη στεναχώρια της μάνας μου. Δίπλα ήταν ο γύφτικος μαχαλάς. «Τι θα γένομε» έλεγε. «Μεσ στους γύφτους». Ευτυχώς δεν μου μετέδωσε αυτό της το αίσθημα. Και τότε αλλά και τώρα, όποτε πηγαίνω στο πατρικό μου, η γειτνίαση μαζί τους είναι για μένα χαρά.

Η πόλη ήταν «μαζέματα», όπως λέγανε. Αρβανίτες, Γύφτοι, Βλάχοι, Μικρασιάτες πρόσφυγες, Βουνίσιοι απ' την Μουργκάνα αλλά και τον Γράμμο, Κερκυραίοι. Οι Κερκυραίες μιλούσαν μουσικά τραβώντας τις ουρές, κοφτά και τραχιά οι Αρβανίτες, κελαρυστά οι Βλάχοι, γεμάτοι απορία και θαυμασμό οι γύφτοι, με παροιμίες κάθε δεύτερη κουβέντα οι Βουνίσιοι. Έτσι διαμορφώθηκε μια γλώσσα ευφωνική, λίγο τραγουδιστή με απρόσμενα μπόλια απ' τα διάφορα ιδιώματα και τις γλώσσες. Σχολείο γλωσσικής αισθήσεως και ανεκτικότητας ήταν οι κουβεντούλες στους δρόμους, στις γειτονιές, στα καφενεία, στη λαϊκή.

Αλλά το αγαπημένο σχολείο των παιδιών του Γυμνασίου ήταν οι δύο σινεμάδες, ο «Σινέ-Οασις» και ο «Σινέ-Θυάμις». Όλη την εβδομάδα περιμέναμε πώς και πώς το Σάββατο, που είχαν μαθητική προβολή. Ο ανταγωνισμός τους ήταν τρομερός. Πρόβαλλαν κάθε φορά τρεις ταινίες με ένα εισιτήριο. Εφτασαν νομίζω κάποτε να προβάλλουν τέσσερις. Μπαίναμε Σάββατο μεσημέρι και βγαίναμε αργά το βράδυ με αστράκια στα μάτια. Όταν έβγαινα μου φαινόταν ότι έλειπα απ' την

πόλη χρόνια. Τη Δευτέρα ήταν φανερή αμέσως η επίδραση απ' αυτή την αναπauτική βόλτα στον κόσμο. Μετά την ταινία «Ενας άντρας, μια γυναίκα» επί παραδείγματι, τα βλέμματα ήταν γεμάτα γλύκα και ρομαντισμό, οι κινήσεις έγιναν πιο ρεμβώδεις. Είμαι δε σίγουρος ότι οι μαθητές για βδομάδες κοιμούνταν αγκαλιά με την πρωταγωνίστρια -με τις κατάλληλες προσαρμογές βέβαια- και οι μαθήτριες με τον πρωταγωνιστή- και τι πρωταγωνιστής, ο Ζαν Λουί Τρεντινιάν. Μετά την ταινία «Να πεθάνει το χτήνος», όλοι ήμασταν έτοιμοι με βαριά, άγρυπνα βλέμματα να υπερασπιστούμε το δίκαιο. Για καιρό άκουγες μετά τη «Γέφυρα του Ποταμού Κβάι» τη μουσική της ταινίας με σφυρίγματα.

Την άνοιξη φεγγοβόλαγε ήπια το ηλιοβασίλεμα με χίλια χρώματα. Το ατενίζαμε με ρίγος και ενδιαφέρον - σαν να ήταν ανθρώπινο δημιούργημα- πιο πίσω ήταν η Δύση, απ' όπου έρχονταν τα καράβια και οι ταινίες. Στεφάνωνε αυτό το μεγάλο σινεμασκόπ όσα είχαμε δει στο σινεμά και τότε πλαντάζαμε. Σαν αγγελαγγιγμένοι βαδίζαμε γεμάτοι μυστικά και νοήματα. «Είναι πάνω στη ζούρλια» έλεγαν οι μανάδες μας με κρυφό θαυμασμό γι' αυτό το καινούργιο ύφος της ζωής.

Χρόνια και χρόνια η πόλη να κοιτάζει με επιμονή προς τη Δύση τα κατάφερε. Δεκάδες μεγάλα βαπόρια πλέον, μπαινοβγαίνουν στο λιμάνι της. Μέρα-νύχτα, χειμώνα-καλοκαίρι γεμάτος ο κολπίσκος. Την ημέρα πολύχρωμος, τη νύχτα πάμφωτος από μετακινούμενες φωτισμένες νησίδες. Μεγάλωσε η πόλη. Δεν ακούγονται πλέον στο σπίτι μου οι άγκυρες. Πάνε και οι σινεμάδες, πάνε και το Αππία και το Εγνατία.

Καμιά φορά -επισκέπτης στην πόλη μου- κατεβαίνω στη βόλτα, στα Πλατάνια. Σπάνια συναντώ κανέναν γνωστό. Νέοι κάτοικοι μπήκαν στο προσκήνιο. Άλλοι γυμνασιόπαιδες νέμονται την πόλη με φωνές και ορμή. Ομολογώ πως τους θεωρώ λιγάκι παρείσακτους. Ούτε γύφτους βλέπω. Εδώ που τα λέμε, οι γύφτοι πάντα απουσίαζαν απ' τα δημόσια μέρη της πόλης- απ' τη βόλτα, απ' τα καφενεία, απ' τον σινεμά. Σπανίως έβλεπες καμιά γυναίκα τους στην εκκλησία. Ποιος ξέρει τι τους έλεγαν τα μάτια μας και κρυβόντουσαν. Ούτε ακούω από παιδιά, εκείνα τα διάφορα πουλάκια «τσι φάτσε», «γκίνε», «τσιοβέτε», «μιρ». Φαίνεται πως οι νεότεροι γονείς ευθυγραμίστηκαν με τη νεοελληνική καθομιλουμένη. Μπορεί να 'καναν καλά. Πάντως, σαν κάτι νόστιμο να λιγότεψε.

«Ασχημη πόλη, όλο μπετόν» λένε μερικοί, αλλά εμένα μου φαίνεται πανέμορφη. Δεν σταθμίζεται αυτή η αγάπη με την εμφάνιση, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τα συγγενικά μας πρόσωπα. Εξάλλου έχει και όμορφα μέρη, αρκεί να 'χεις μάτια.

Ανηφόριζα έφηβος το μεσημεράκι μετά το σχολείο για το σπίτι μου. Άνοιξη. Λουλούδια, μελίσσια και ραδιόφωνα. Ο ραδιοφωνικός σταθμός της Κέρκυρας εξέπεμπε συνέχεια εκείνα τα όμορφα έντεχνα λαϊκά. Στην Τρουμπάτα άκουγα από μια αυλή,

έστειλα ένα περιστέρι

στην απάνω γειτονιά

Περπατούσα ανέμελα, με τα βιβλία ανά χείρας, χύμα, όπως ήταν τότε η μόδα. Αχ να περπατούσα πάλι έτσι αλλά όμως να ήξερα τι ζούσα, όπως το ζω τώρα ως ανάμνηση.

Αλλαξαν όψη οι γειτονιές, ο θάνατος παίρνει τους παλιούς γείτονες, αλλά όσο περνάνε τα χρόνια, τόσο λάμπει μέσα μου η πόλη των παιδικών μου χρόνων.

[Από τα Ιωάννινα στην Ηγουμενίτσα](#)

[Ο συγγραφέας Σωτήρης Δημητρίου](#)

[Επάνω](#)